

EELK Tartu Maarja koguduse 2017. aasta sõnaline aruanne

Koostaja: Joonas Toivanen

I. Koguduse liikmed, juhtorganid ja nende tegevuse analüüs

1. Koguduse liikmeskonna dünaamika ja üldisloomustus (vanus, haridus, sotsiaalne staatus jms). Tartu Maarja kogudus on kihelkonnakogudus, mistõttu märgatav osa liikmetest elab Tartu linna ümbruskonnas. Suur osa aktiivsetest koguduse liikmetest elavad aga linnas. Üks kolmandik iganädalastest kiriku küllastajatest on pensionärid või eakad. Noori teismeliseid on koguduses vähe, aga selle eest on noori täiskasvanuid, üliõpilasi ja tööelisi. Kõige vähem osalevad koguduse tegevuses keskealised liikmed. Koguduse aktiivne tuumik on positiivselt mitmekesine ning hõlmab kõiki vanusegrupe.

2. Koguduse tööpiirkonnas elavate, kuid kirikusse mitte kuuluvate inimeste suhtumise kristlikku usku. Tartu Maarja koguduse kihelkond on võrdlemisi suur ning hõlmab endasse Tartut ümbritsevad vallad, ehk Luunja, Ülenurme, Haaslava ning Tähtvere. On suur rõõm ja privileeg, et meie kogudus saab teha mitmekesist tööd ümbritsevates valdades ning et valdade töötajatega on tekkinud oluline kontakt. Tartu Maarja koguduse tööd tehakse koguduse ruumide sees aga ka väljaspool. Tänu kontaktidele valdades on kogudus saanud kontakti paljude inimestega, kes muidu ei osale jumalateenistustel. Seetõttu koguduse statistika ei kajasta inimeste arvu, kellega kogudus teeb tööd. Liikmete arv on kahanev, aga see statistika ei kajasta tööd, millega jõutakse evangeeliumiga inimesteni kiriku väljaspool. See on kiriku ülesanne ja oluline Sõna seemne külvamine tulevikuks. Tööd tehti endiselt Tartu Vaimse Tervise keskuses ja Lõuna Eesti Vähiühingus. Aasta lõpul avanes võimalus teha tööd Tartu Psühhiaatria haiglas. Need avatud uksed ja nendes paikades tehtav töö on osaliselt koguduse visiitkaart Tartu linnas. Olen väga rõõmus nendest võimalustest, mille Jumal on meile andnud evangeeliumi kuulutamiseks! Koguduse ruumides töötab endiselt ka EELK Perekeskuse filiaal, mis omakorda toetab EELK üldist tööd ja tegevuseesmärke Tartus ja ümbritsevates valdades. Olen uhke ja rõõmus selle üle, et me saame teenida ühiskonnas neid inimesi, kes sageli saavad kõige vähem tähelepanu ning kellel on kõige väiksemad võimalused. Tunnen, et see ongi Jeesuse enda eeskujuga järgimine ja tema jalajälgedes käimine.

3. Nõukogu, juhatuse ja revisjonikomisjoni koosseis ning sinodisaadikud. Muudatused. Hinnang koguduse juhtorganite tegevusele. Koguduse juhatuse töötab hästi. Koguduse uueks esimeheks sai taaskord Lea Saar, kellel on palju kogemust ja tarkust. Koguduse teised juhtorganid on saanud ka uusi liikmeid ning lootus on, et ka nemad leiavad aktiivse koha koguduses. Juhtorganite visioon kogudusest ja selle tulevikust on ühine ning lahkkelisid ei ole. Üldiselt on õhkkond rõõmus ja hea, mida tunnetavad ka paljud, kes meie kogudust on külastanud.

II. Koguduse töötajad ja nende tegevus

1. Koguduse õpetaja: Joonas Matias Toivanen ning töötanud koguduses 2012. aasta sügisest. Töökoormus on täiskohaga vaimuliku töö. Teisi töökohti hetkel pole. Joonas on siiski paralleelselt SLEY ehk Soome Luterliku evangeeliumiühingu misjonär Eestis, aga tööülesanded koguduses pole

muutunud. Lisandunud tööülesanded on kaasa aitamine mõnede EELK Misjonikeskuse koolitustega.

2. Organist: Helika Gustavson-Rätsep, koguduses on ta töötanud aastast 2011; tööl põhikohaga, osalise tööajaga. Lõpetanud EMA koolimuusika ja Dresdeni Kõrgema Kirikumuusikakooli organist-koorijuhi eriala, Eesti Metodisti kiriku teoloogilise seminar (bakalaureuse kraad) EELK B kategooria kirikumuusik. Muud ametid ülesanded: koguduse nõukogu liige, Tartu lasteada Naerumaa ja lasteada Kannike muusikaõpetaja, juhendab koguduses laste ja noorte ansambleid.

3. Teised palgalised töötajad:

1. Anneli Klaus. Sündinud 14.02.1953 ja elab Tartus. Alates 2016. aasta augustist on töötanud Tartu Maarja koguduse sekretärina ja kirikumuusikuna. Samuti on ta koordineerinud suuremaid muusikaga seotud projekte. EELK liikmeks sain 1990. aastal Hiiumaal, kus Käina koguduses oli kirikumuusik, pühapäevakooliõpetaja ja juhatuse esimehe asetäitja. Kuni 2016. aastani töötas ta Tartu Peetri koguduses organistina ja muusikatöö korraldajana.

2. Marge Allas. Töötab koguduse raamatupidajana. Osutab raamatupidamise teenust kogudusele alates 01.04.2010, ettevõtte Amme Keraamika OÜ. Koormus on u. 2h nädalas ehk koormus 0,05.

3. Lea Saar. Diakoonia- ja valdadetöötajana. Töölepinguga alates 2013 september, vabatahtlikuna alates 2004, täistööaeg.

4. Vabatahtlikud töötajad.

1. Tiit Võlli, kirikuvanem.
2. Tarmo Rätsep, kirikuvanem.
3. Arne Maremäe, kirikuvanem.
4. Johannes Viira, kirikuvanem.
5. Indrek Pekko, kirikuvanem, juhatuse aseesimees.
6. Kadri Isak, lastetöö.
7. Kersti Saksniit, lastetöö.
8. Mai Kastemäe, lastetöö.
9. Siiri Talv, lastetöö.
10. Carmen Karabelnik, noortetöö.
11. Helle Aarsalu, eakatetöö.
12. Ketlin Pekko, naistöö
13. Helene Toivanen, meediatöö

13. Koguduse nõukogu liikmed: Helle Aarsalu, Helika Gustavson-Rätsep

Lea Hallik, Kadri Isak, Priit Kama, Carmen Karabelnik, Anneli Klaus, Triin Lõbus, Arne Maremäe, Loone Ots, Indrek Pekko, Toomas Russak, Lea Saar, Ilmar Tops, Joonas Toivanen, Martti Veldi

14. Koguduse juhatuse liikmed: Lea Saar (esimees), Indrek Pekko (aseesimees), Lea Hallik, Toomas Russak, Ilmar Tops, Joonas Toivanen.

III. Jumalateenistusliku elu analüüs

1. Jumalateenistuse ülesehituse vastavus kirikus kehtivale korrale: Kasutame koguduses EELK käsiraamatut ja uut liturgiat. Perikoobid on valitud EELK lugemiste raamatu ja kirikukalendri järgi. Ilmikud teenivad kaasa liturgias, lauludes, muusikas, eestpalvetes ning mõnikord ka jutlustades. Jumalateenistus kestab tavaliselt poolteist tundi. Jutlus kestab kuni viisteist minutit.

Koguduse jumalateenistusel osaleb keskelt läbi peaaegu 40 inimest igal pühapäeval. Armulauda pühitsetakse igal pühapäeval ning enamasti kõik kirikulised osalevad ka armulaul. Korjandust kogutakse korjanduskottidega.

2. Väljakuulutatud jumalateenistused on alati peetud, kuigi mõnikord on armulauaga teenistus asendatud sõnateenistusega.

3. Kuna Tartu Maarja koguduse suur kirik läks sel aastal remonti, on peaaegu kõik teenistused peetud kogudusemajas aadressil Õpetaja 5.

4. Muusika jumalateenistustel on väga heal tasemel ja enamasti laulab organist leksioonide vahel ka päeva psalmi. Anneli Klausi asendab organisti vajaduse korral.

IV. Kiriklike talituste analüüs

1. Üldiseloostus: Kiriklike talitusi on vähe, mis annab võimaluse keskenduda tööle valdades. Kõige rohkem on olnud matuseid ning nende kohta on saadud ka head tagasisidet. Leerilate arv on kasvanud, kuigi see on endiselt suhteliselt väike. Ilmselt on põhjuseks Maarja koguduse väline kord ja ilusa kirikuhoone puudumine.

V. Muusikatöö

Vt. eraldi muusikatöö aruannet.

VI. Hoolekande- ja hingehoiutöö

1. Kodukülastusi on teostanud vaimulik Joonas Toivanen ja diakooniatöötaja Lea Saar. Külastatavad on olnud kas vanemad inimesed, kellele on viidud toitu või siis aidatud midagi kodus parandada aga ka mõni psüühilise puudega inimene. Palju on külastatud ka päevakeskuseid lähivaldades

2. Regulaarselt külastatakse lähivaldada päevakeskuseid ning hea kontakt on olnud ka Tartu Vaimse tervise keskusega, kus külastatakse igal teisel nädalal.

3. Kihelkonna nelja valla sotsiaalnõunikega on hea kontakt ja nüüdseks püüame toetada EELK Perekeskuse tööd kõikide võimaluste ja ressurssidega.

4. Kokkuleppe kohaselt saame edastada infot oma liikmetest-abivajajatest Toidupangale.

5. Koguduseruumi kasutavad ka kohalikud AA ja NA grupid.

VII. Laste-, noorsoo- ja kasvatustöö

1. Lastetöö korraldamine koguduses. Koguduse lastetöös on kaks põhilist gruppi, koolieelikud ja kooliealised. Praegu teevad lastetöötajad pühapäevakoolitööd oma väljatöötatud õppekava kohaselt. Pühapäevakooli põhilised töötajad, Kersti Saksniit, Kadri Isak, Siiri Talv ja Mai Kastemäe.

Töötajate ettevalmistus:

- A. Kadri Isak. Temal on lastehoidja kutsetunnistus ning ta on käinud pühapäevakooliõpetajate koolitustel aastast 1997.
- B. Kersti Saksniit. 1996-1998 Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna pedagoogika osakond. Omandatud põhikooli ja gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja diplom. 1991-1996 Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna eesti ja soome-ugri filoloogia osakond. Omandatud baccalaureus artiumi kraad eesti ja soome-ugri filoloogia erialal. 1987-1989 Tallinna Kergetööstustehnikum. Omandatud diplom asjaajamise organiseerimise erialal. Lisaks on ta läbinud EELK lastetöö koolitusi ning ka Lapsed Eestis Ühenduse korraldatud Laste Efektiivse Õpetamise 1 ja 2 astme kursustel.
- C. Siiri Talv. Haridus: Tartu Kunstigümnaasium, Ülikool: Arstiteaduskond: proviisoriõpe. Lastetöö haridus: Lapsed Eestis koolitus.
- D. Mai Kastemäe. Tartu Karlova Gümnaasium. Tartu Täiskasvanute Gümnaasium. Töötab hetkel klienditeenindajana.
- 2. Leerikool.** Leerikool järgib EELK leerikooli kava Leeriõpetamise kava. Mõned teemad on kokku pandud suuremaks tervikuks. Kasutame leerikooli kava sees "Paarisuhte ehituskivide" formaati käsitlemaks paarisuhteid ja abielu. Leerilapsed läbivad leerikooli ajal umbes 22 akadeemilist tundi.
- 4. Noorsootöö.** Koguduse noortetöö on ühendatud Tartu linnas tehtava laiema luterliku noortetööga. Hetkel teeme koostööd Pauluse kirikuga, aga lootus on et tulevikus noorteõhtuid korraldavad kordamööda kõik luterlikud kogudused Tartus.
- 5. Suhted kooliga.** Suhteid kohalike koolidega on tekkinud ainult Ilmatsalus, ning sel aastal korraldasime Ilmatsalu koolis kaks kristlikku kontserti, viisime läbi 3 tundi kristlikku õpetust kogu koolile ning aasta lõpuks kogudus osales vaimuliku sisuga kooli jõulukontserdil.
- 6. Piiblitunnid.** Koguduses on peetud taas piiblitunde, ning iga nädal on olnud palvus, kus on käsitletud selle nädala kirikukalendri temaatikat. Päris piiblitunde on peetud terve aasta Tartu Vaimse Tervise keskuses ning vaimuliku sisuga hingehoidja loenguid Lõuna Eesti Vähiühingus.
7. Eraldi täiendkoolitusi koguduse töötajatele pole korraldatud.

VIII. Evangelisatsiooni- ja misjonitöö

1. **Väljapoole kogudusest suunatud kuulutustöö korraldus.** Tartu Maarja koguduse misjonistrateegia esimene samm on ühiskonna negatiivsete eelarvamuste kaotamine ning kiriku ja valdada koostöö edendamine. Seda eesmärki oleme jätkanud sel aastal väga hästi ning töö muutub järjest mitmekesisemaks. Oleme loonud paljudele inimestele positiivse kogemuse kiriku tegevusest ühiskonnas ning püüame olla nähtavad Tartu Linnas. Diakoonia- ja valdadetöö eest vastutab Lea Saar. Misjonitöö meetodiks on endiselt suhtekorraldus valdadega, kooli(de) külastused, päevakeskuste palvused, eakate peod ning elanike lähedal olemine vajaduse korral. Loodame, et positiivse kogemuse saanud inimene räägib kirikust positiivselt oma kolleegidele, perekonnale ja sõpradele. Töö tulemused paistavad pikas perspektiivis ning otseseid tulemusi võib oodata viie aasta vältel. Meie eesmärk on endiselt olla pidevas ja stabiilses koostöös

ühiskonnas asutustega, kes hoolitsevad inimeste eest. Koguduse vaimulik on külastanud ka valdade lusikapidu, kus on tekkinud võimalus rääkida ristimisest ja elu väärtusest noortele peredele. Kristlike väärtuste levitamine kuulub selle töö juurde. Isiklike kontaktide kaudu on võimalik kutsuda üksikindiviide liituma koguduse tegevusega ning sealt hakkab otsene evangeeliumi kuulutamise töö, mis on ühtlasi ka koguduse misjoni- strateegia viimane faas.

2. Valdade ühinemine on tekitanud koguduse juhtorganitele küsimusi. Tähtis oleks teada saada kiriklikul ning ka praostkonna tasandil, kas valdade ühinemine mõjutab koguduste piirkondasid ning kuidas otsustada, milline kogudus on volitatud tegema tööd teatud valla piirkonnas. Tartu Maarja kogudus lähtub endiselt oma töö oma muistse kihelkonna piiridest, aga tähtis saab olema tulevikus tööpiirkondade jaotus nõnda, et ükski teise koguduse õpetaja ei arva probleemiks seda, et üks kogudus teeb tööd tema arvates teise koguduse piirkonnas.

IX. Avalikud suhted

1. Suhtekorraldust on juhtinud viimasel aastal rohkem Helene Toivanen meediatöö kaudu facebookis. Teised infokanalid on olnud muidugi koguduse infokiri, koguduse koduleht ja Pereraadia. Koguduse uus koduleht on teeninud kogudust hästi.
2. Sel aastal oleme tegelenud ka sõpruskoguduste suhetega vähem.

X. Majanduselu

1. Kirikuhoonete, kinnis- ja muu vara seisukord ja kasutamine. Kogudusemaja on hea ja soe ning sel aastal pole tehtud ruumides remonti. Ruumid on ilusad ja vastavad koguduse, Perekeskuse, erinevate gruppide mitmekesistele vajadustele. Tegevuse kasvades on olnud tunne, et ruumi on aeg ajalt liiga vähe. Kogudus ootab, et saaks kolida peale remonti oma uude kirikuruumi.

2. Suur kirikuhooned aadressil Pepleri 1 on suhteliselt kehvast seisust ning selle renoveerimine on koguduse sekundaarne ülesanne. Sel aastal võttis kogudus suure sammu edasi kirikuruumi renoveerimisel ning seadsime remondi valmimise tähtajaks aasta 2019 suve. Terve sügis läks kiriku remondi kampaaniaks ning eesmärk on saada Tartu Maarja kiriku renoveerimise raha kokku EELK, Tartu Linna, Eesti Vabariigi, välispartnerite ja eraisikute rahalise toetusega. Tartu Linn on teinud oma panuse kiriku taastamiseks ning sihtasutuse juht Silvia Leiaru on töötanud suvest alates kiriku taastamise nimel.

3. Kogudus on teostanud detailplaneeringu aadressil Õpetaja 5, et ehitada koguduse- maja kõrvale ärimaja, mis tooks kogudusele majanduslikku kasumit ja toetaks kiriku taastamise rahastamist. Hetkel ei ole olnud huvilisi arendajaid, aga eesmärk on ikka endiselt rentida maa välja pikajalise tulu saamiseks.

4. Tulude ja kulude üldülevaade, hinnang majanduslikule olukorrale ja tulevikuväljavaated.

Tulude ja kulude ülevaade on täpsemalt esitatud koguduse numbrilises aruandes. Koguduse juhtkond ei ole soovinud kasutada EELK varahalduse teenuseid ja abi ning hetkel on kogudus saanud nõuandjaid nii praostkonnast kui ka Tartu Linnast.

5. Olulised laenud ja võlad. Kogudusel ei ole võlgu.

6. Palgad ja töötajate majanduslik toimetulek. Koguduse töötajate palgatase on hetkel suhteliselt nõrk. Sellegi poolest märkan, et majandus on parem kui eelmisel aastal ja annetused on suuremad.

XI. Visitatsioonid ja revideerimised

1. Praosti või piiskopi visitatsioonid pole aastal 2017 teostatud.
2. Riiklikud revideerimised ja kontrollid pole aastal 2017 teostatud.

XII. Koguduse suhted teiste institutsioonidega

1. Koguduse suhted kohaliku omavalitsusega ja valdadega on head tänu diakooniatööle ja tööle kohalikes omavalitsustes.
2. Koguduse suhted teiste konfessioonidega on head, kuigi praktilised ja pidevad koostöövormid puuduvad.
3. Suhted praostkonna teiste kogudustega on head.
4. Otseseid suhteid teiste kiriklike, usuliste ja muude organisatsioonidega on vähe. Parim koostöö on EELK perekeskusega, AA rühmaga ja Evangeelsete Üliõpilaste ühendusega.
5. **Suhted sõpruskogudustega: kogudused, suhtlemise laad, intensiivsus.** Kogudus kohtus korra Turku Henriki koguduse külalistega. Planeeriti ühine väljasõit 2018 suve jaoks. Eestpalvekoguduste projekti raames külastati Peterburi Jaani kogudust 2017. aasta suvel.

XIII. Koguduse liikmed

1. Muudatused koguduse koosseisus ja selle põhjused (suurenenud, vähenenud, muudatused vanuselises ja soolises koosseisus jne). Koguduse liikmete koosseis on veidi kahanenud, aga jumalateenistuste külastajate arv on jäänud samasuguseks. Annetajaliikmete arvu kahanemine tuleneb tõenäoliselt sellest, et uusi liikmeid tuleb vähe juurde. Kirikuhuone puudumine mõjutab negatiivselt inimeste huvi saada meie koguduse liikmeteks.
2. Liikmete vahetused kaasinimestega. Koguduse aktiivsete liikmete omavahelised suhted on head ning koguduse õhkkond on soe ja sõbralik.
3. Liikmete vahetused teiste konfessioonide liikmetega (oikumeeniline tegevus). Oikumeeniline tegevus koguduse sees on enamasti seotud baptistidega ja metodistidega.
4. Liikmete kodune elu. Suurimad mured koguduse liikmete ja töötajate koduses elus on enamasti seotud inimsuhete, tervise ja majandusega. Sel aastal on olnud mõned rasked juhtumid peredega, kus on raha ja pärandusega põhjustatud rasked inimsuhteprobleemid. Mõnede koguduse liikmete suurim mure on endiselt nõrk toimetulek ja sellega kaasnev depressioon ja hirm tuleviku ees.

XIV. Hinnang ja muud tähelepanekud

Möödunud aasta on olnud koguduse jaoks väga hea. Kogudusemaja on ilus ja funktsionaalne, aga jääb tasakesi väikeseks koguduse tööd arvestades. Kiriku taastamise kampaania on läinud hästi käima ning loodame alustada varsti lammutustöödega ning seejärel juba hakata ehitama. Uus SA

juht Silvia Leiaru on väga kompetentne. Peapiiskop Urmas Viilma tegi promovideo kiriku taastamisele ning oleme tundnud, et EELK toetab Tartu Maarja kiriku taastamist.

Kuigi koguduse liikmete arv on püsinud suhteliselt samana ja isegi kahanenud, on meie koguduse mõju kohalikes omavalitsustes väga tähtis. Oleme laialt tegutsev kihelkonna kogudus ja misjonimeelne kogukond ja meie tööala on oluliselt suur. Tulevikus on selle töö jätkamiseks vaja kindlasti juurde inimressursi ning loodame leida kogudusse abiõpetaja. Tartu Maarja kogudus teenib ja evangeliseerib palvuste ja piiblitundidega inimesi, kes pole (veel) koguduse liikmed. Järjest laienev suhete võrgustik on teinud kogudusest vajaliku ja tähtsa partneri valdades ja linnas hoolekandetöö ja vaimuliku töö osas. Koguduse tuumik on aktiivne ja rõõmus ning õhkkond jumalateenistustel on armastav ja hooliv. Kiriku remondi alustamine on mõjunud hästi koguduse liikmetele ning on märgiks Tartu linnale ja kogu Eesti riigile. Sellega on Tartu Maarja kogudus teeninud hästi kogu EELK:d.

Suhted väliskoguduste ja misjoniorganisatsioonidega on aktiivsed ja koostöö kannavad vilja. Kõige suurem väljakutse koguduse jaoks on endiselt koguduse majanduse jätkusuutlikuks muutmine ja kinnisva- raarendus koguduse majanduse toetamiseks.

Lisad:

1. Statistiline aastaaruanne A+B
2. Töövaldkondade aruanded (kui on eraldi töövaldkonna juhtide aruanded)